

Comhairle Contae Corcaigh

Nollaig 2015

Cúlra:

Is é Conradh na Gaeilge fóram daonlathach phobal na Gaeilge agus saothraíonn an eagraíocht ar son na teanga ar fud na hÉireann uile agus timpeall na cruinne.

Is í príomhaidhm na heagraíochta an Ghaeilge a athréimniú mar ghnáth-theanga na hÉireann.

Ó bunaíodh é ar 31 Iúil 1893 tá baill an Chonartha gníomhach ag cur chun cinn na Gaeilge i ngach gné de shaol na tíre, ó chúrsaí dlí agus oideachais go forbairt meán cumarsáide agus seirbhísí Gaeilge.

Tá Conradh na Gaeilge roghnaithe ag Foras na Gaeilge, an foras uile oileánda ag feidhmiú ar son an dá Rialtas thuaidh agus theas leis an nGaeilge a chur chun cinn, mar cheann de na sé cheanneagraíocht atá maoinithe acu leis an nGaeilge a fhorbairt ar oileán na hÉireann. Go príomha, tá Conradh na Gaeilge roghnaithe le tabhairt faoi chosaint teanga, ionadaíocht agus ardú feasachta ar an Ghaeilge.

Tá 180 craobh agus iomaí ball aonair ag Conradh na Gaeilge, agus bíonn baill uile an Chonartha ag saothrú go dian díograiseach chun úsáid na Gaeilge a chur chun cinn ina gceantair féin. Tá breis eolais faoi obair an Chonartha le fáil ag www.cnag.ie.

Intreoir

Cuireann Conradh na Gaeilge fáilte roimh an deis seo aighneacht a chur isteach maidir le Scéim Teanga Chomhairle Contae Corcaigh. Faoi hAcht na dTeangacha Oifigiúla, tá sé de dhualgas ar Chomhairle Contae Corcaigh seirbhísí d'ardchaighdeán a chur ar fáil do dhaoine sa cheantar sin. Déantar anseo roinnt moltaí maidir leis an scéim nua. De réir Daonáireamh 2011, tá Gaeilge ag 224,102 duine i gContae Corcaigh, 56% den daonra iomlán. Ar a bharr seo, labhraíonn 72,527 de na daoine seo an Ghaeilge ar bhonn laethúil, thart fá 1/5 duine den daonra iomlán. Léiríonn sé seo cé comh láidir agus atá an Ghaeilge i gceantar Corcaigh, agus an tábhacht a bhaineann le scéim chuimsitheach láidir a chur i bhfeidhm le cinntiú go bhfuil freastal ceart déanta ar riachtanais an phobail seo, agus go bhfuil a gcuid cearta cosanta mar is ceart.

1. Oifigeach Gaeilge
2. Suíomh Idirlín
3. Na meáin sóisialta
4. Cáipéisí agus Bileoga Eolais
  - a. Cáipéisí
  - b. Bileoga Eolais agus Eile
5. Baill Foirne
  - a. Aitheantas
  - b. Oiliúint
  - c. Earcaíocht
  - d. Láthair Oibre
6. Córas Teagmhála
  - a. Ríomhphost
  - b. Córas Gutháin
  - c. Comhfhreagras
7. Ócáidí Poiblí
  - a. Seastáin agus Comharaíocht
  - b. Óráidí agus Agallaimh
8. Sráidainmneacha agus Logainmneacha
9. Sampla na Breataine Bige

Moltaí

1. Oifigeach Gaeilge

Tá sé fíor-thábhachtach go bhfuil Oifigeach Gaeilge lánaimseartha fostaithe ag an Chomhairle. Tá an ról seo de dhíth le cinntiú go ndéantar freastail ceart ar mhiantaí phobal na Gaeilge sa Chomhairle. Is mór an difear an dhéanann an ról seo i dtaca leis an obair atá an Chomhairle ábalta a dhéanamh maidir le cúrsaí Gaeilge.

2. Suíomh Idirlín

Tá caighdeán ard ar an leagan Gaeilge de shuíomh idirlín na Comhairle. Tá seo tábhachtach le cinntiú go bhfuil sé comh furasta ceánna do dhaoine teacht ar eolas maidir leis an Chomhairle trí mheán na Gaeilge agus atá sé trí mheán an Bhéarla. Moltar na leasuithe seo a leanas le cur le húsáid na Gaeilge ar an tsuíomh.

- An rogha don leagan Gaeilge a chur os cionn an rogha don leagan Béarla ar an leathanach molta seo chun an rogha Gaeilge a dhéanamh níos feiceálaí.
- Leagan Gaeilge a bheith ann do gach leathanach agus do shuíomhanna na rannán ar fad.
- Óráidí ar an tsuíomh a chur ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach.

3. Na Meáin Sóisialta

Cosúil leis an tsuíomh, ba chóir go bhfuil gach rud atá á fhoilsiú ar na meáin sóisialta ag Comhairle Contae Corcaigh déanta trí Ghaeilge nó go dá-theangach. Clúdaíonn sé seo Twitter, Facebook, Youtube srl. Ba chóir go mbeadh daoine ábalta teagmháil a dhéanamh leis an Chomhairle tríd na meáin shóisialta as Gaeilge, ar chomhchéim leis an Bhéarla.

4. Cáipéisí agus Bileoga Eolais

a. Cáipéisí

Ba chóir go bhfoilsítear cáipéisí, dátheangach nó leagan Gaeilge, nuair atá an leagan Béarla á fhoilsiú. Níor chóir go mbeadh aon mhoill leis an leagan Gaeilge a chur ar fáil.

b. Bileoga Eolais agus Eile

Is gá go mbeadh eolas faoi sheirbhísí reatha, phleananna agus gach cineál eolais eile ar fáil go dátheangach i dtaca le Comhairle Contae Corcaigh. Ba chóir gach ábhar a chur ar fáil go dátheangach, ina n-áirítear, bileoga eolais, paimfléid, foirmeacha, tuarascálacha bliantúla, cuntais, comharthaí, fógraí poiblí agus gach eolas eile a chuirtear ar fáil trí na meáin chlóite, an raidió, an teilifís agus na meáin leictreonacha. Ba chóir go bhfuil an t-eolas seo ar fáil go comhuaineach agus gan gá le haon obair bhreise a dhéanamh thar mar a bheadh i gceist chun teacht ar an eolas i mBéarla. Ba chóir go mbeidh an Ghaeilge agus an Béarla in aon cháipéis nó foirm dhátheangach taobh le taobh leis an teanga eile faoi aon chlúdach amháin (réiteodh seo an fhadhb nach mbíonn foirmeacha Gaeilge ar fáil in oifigí stáit agus thabharfadh sé deis

agus spreagadh don phobal ar fad foirmeacha a líonadh as Gaeilge más mian leo). Feictear go bhfuil cuid mhór cáipéisí de chuid na Comhairle ar fáil ar an suíomh idirlín go dátheangach. Moltar seo mar gheall go gcuidíonn sé seo le daoine nach bhfuil iomlán muiníneach faoina gcuid Gaeilge.

5. Baill Foirne

a. Aitheantas

Go gcuirfí eolas ar fáil don phobal faoin fhoireann atá ábalta seirbhís a chur ar fáil i nGaeilge agus go n-eagrófaí córas cinnte chun teagmháil a dhéanamh leis na baill foirne sin agus chun a léiriú cén réimse seirbhíse atá siad in ann a chur ar fáil.

Go gcuirfear feachtais agus seimineáir eolais ar bun chun na dualgais nua faoin Acht Teanga agus Scéim na Gaeilge a mhíniú don fhoireann ar fad, mar shampla trí chúrsaí feasacht teanga Chonradh na Gaeilge.

b. Oiliúint

Go gcuirfí córas oiliúna ar fáil chun a chur ar chumas an chuid eile den fhoireann caighdeán Gaeilge a bhaint amach a chuirfeadh ar a gcumas seirbhís i nGaeilge a chur ar fáil ar a gcompord féin agus ar chompord an chustaiméara. Molaimid ranganna Chonradh na Gaeilge atá curtha in oiriúint don **Teastas Eorpach na Gaeilge** de chuid Ollscoil na hÉireann, Má Nuad, ach go háirithe.

c. Earcaíocht

Go gcuirfí cumas Gaeilge san áireamh agus foireann á hearcú feasta.

d. Láthair Oibre

Ba chóir go mbeidh an Ghaeilge le feiceáil go soiléir i ngach áit oibre de chuid Comhairle Contae Corcaigh, ar chomhchéim le feiceálacht an Bhéarla. Ní amháin go bhfuil sé de cheart ag daoine an Ghaeilge a úsáid le linn a dteagmháil le Comhairle Contae Corcaigh, ach ba chóir go bhfuil an ceart seo ar fáil do bhaill foirne fosta. Ar a bharr seo, leis na moltaí faoi hoiliúint a láidriú, ba chóir go spreagtar baill foirne leis an Ghaeilge a úsáid.

Ginearálta: Ní bheidh sé inghlactha go mbeadh ar na baill foirne a bhfuil Gaeilge ar a dtoil acu plé le gach éileamh ar sheirbhísí i nGaeilge, cuma cén rannóg lena bhfuil siad ag obair. Níl sé seo cothrom don bhall foirne agus ní bheidh an réimse eolais acu chun seirbhís chuí a chur ar fáil don saoránach.

6. Córas Teagmhála

a. Ríomhphost:

Ba chóir a chinntiú go mbíonn seirbhís ríomhphoist ar fáil i nGaeilge mar chuid den ghnáth-chomhfhreagras agus freisin go mbeadh leagan dátheangach ar fáil d'aon teachtaireacht uathoibríoch a mbainfear úsáid aisti mar chuid den chóras. Ba chóir go mbeadh an seoladh ríomhphost i nGaeilge agus i mBéarla. Mar shampla, d'fhéadfaí eolas@cococorcaigh.ie agus info@corkcoco.ie a úsáid. Is féidir na seoltaí a cheangal agus beidh an dá leagan in ann teacht isteach ag an seoladh amháin.

b. Córas Gutháin:

Tá an-tábhacht leis an chóras gutháin mar gurb é seo an chéad phointe teagmhála go hiondúil a bhíonn ag an saoránach le Comhairle Contae Corcaigh. Tá sé riachtanach go dtuigfeadh an té atá ag gaoch go bhfuil fáilte roimh an nGaeilge agus go gcuirfí seirbhís éifeachtach ar fáil trí Ghaeilge.

Caithfidh córas a bheith ann chun plé le fiosrúcháin ghutháin i nGaeilge chun a chinntiú go mbeidh seirbhís ar fáil láithreach don té a chuireann gaoch ar aon uimhir ghutháin de chuid na Comhairle. D'fhéadfaí leas a bhaint as uimhir ghutháin faoi leith i gcás fiosrúcháin Gaeilge mar shampla.

Ba chóir a chinntiú:

- Go dtabharfaí an leagan Gaeilge den ainm nuair a fhreagraítear an guthán.

Mar shampla :

'Dia dhuit, an féidir liom cabhrú leat?'

- Go mbeadh sé ar chumas an té atá ag freagairt an ghutháin plé le fiosruithe i nGaeilge agus na gaochanna a sheoladh ar aghaidh chuig an mball foirne cuí.
- Más córas uathoibríoch atá in úsáid go mbeadh sé seo ar fáil go dátheangach agus nach mbeadh sé socraithe ar bhealach a mbeadh teachtaireacht i mBéarla ar dtús agus gur gá fanacht go dtí an deireadh ar fad don teachtaireacht Ghaeilge.
- I gcás córas uathoibríoch is féidir tús a chur leis an teachtaireacht mar seo a leanas:

'Dia dhuit. Brú a haon má tá seirbhís Ghaeilge uait, nó, press two for this service in English''.

Tá sé fíorthábhachtach go leanfaí leis an dá leagan den tseirbhís. Is gá go mbeidh gach oibríteoir iniúil ar a c(h)uid oibre a dhéanamh i nGaeilge agus i mBéarla. Is gá go mbeidh gach fógairt thaifeadta agus gach fógairt chaighdeánach, cibé acu beo nó taifeadta, ar chóras gutháin na Roinne i nGaeilge nó dátheangach.

c. Comhfhreagras

Go mbeidh comhfhreagras iomlán ar fáil i nGaeilge más é sin rogha an tsaoránaigh. Clúdaíonn an téarma comhfhreagras gach teagmháil idir an saoránach agus an Chomhairle, litreacha, ríomhphoist, gutháin srl.

Go ndéanfar é seo ar bhealach nach gcuirfidh moill ar ghnó an tsaoránaigh nó nach gcuirfidh as don leibhéal seirbhíse a chuirtear ar fáil.

7. Ócáidí Poiblí

a. Seastáin agus Comharthaíocht

Ag ócáidí seolta / foilsíú polasaithe nua / nó aon ócáid eile do na meáin i gComhairle Contae Corcaigh ba chóir go mbeadh pé seastán sa chúlra dátheangach leis an Ghaeilge chomh feiceálach céanna leis an Bhéarla.

b. Óráidí agus Agallaimh

Ag na hócáidí céanna ba chóir go n-úsáidfeadh pé duine ag cur na hócáide nó ag labhairt ag an ócáid roinnt Gaeilge le freastail ar phobal na Gaeilge. Ba chóir urlabhraí a chur ar fáil gur féidir leis/léi agallamh a thabhairt do na meáin Ghaeilge.

8. Sráidainmneacha agus Logainmneacha

- Mar chuid den scéim go leanfaí le polasaí na Comhairle ainmneacha so-ráite as Gaeilge amháin a bhaisteadh ar eastáit tithíochta nua agus ar bhóithre nua agus sráideanna nua.
- Mar chuid den scéim sin go mbeadh na fógraí uile a chrochann an Chomhairle dátheangach agus tosaíocht ag an Ghaeilge faoi mar a bhíonn aici ar na comharthaí: seo ceist deartha agus go leor oibre déanta ag Chomhairle Chathrach Caerdydd sa mhéid sin

9. Sampla na Breataine Bige

- Tá moltaí maithe láidir sa scéim Breatnaise ag Comhairle Chathrach Caerdydd (iniata). Is féidir seimineáir a réachtáil le hoifigeach ón Chomhairle sin le foghlaim ó na samplaí dea-chleachtas seo.